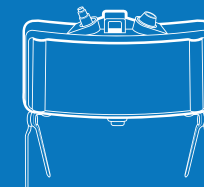
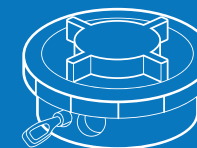

ВАЖЛИВО!

Розмова про мінну безпеку має охопити чотири обов'язкові компоненти, про які було сказано вище. Але варто врахувати і деякі «табу» чи заборонені теми — про що не варто говорити, що робити чи показувати під час розмови, щоб не нашкодити дитині й не ускладнити процес засвоєння знань.

- **Дітям не потрібно знати назви чи абревіатури ВНП,** їхні технічні характеристики та призначення. Ця інформація не сприяє засвоєнню правил поведінки та формуванню культури безпеки у дитини.
- **У мінній просвіті важливо дотримуватися принципу «не нашкодь».** Нова інформація не має лякати і травмувати дитину. І так само не має пробуджувати додатковий інтерес до ВНП, що може спонукати до небезпечної поведінки.
- **Заборонено показувати дітям будь-які моделі, муляжі, прототипи мін, навіть пластикові.** Світові дослідження показують, що контакт у безпечних умовах веде до повторення цих дій у небезпечних умовах, оскільки дитина не може оцінити всі ризики, що призводить до фатальних наслідків. Достатньо показати ВНП на фото та відео, що дають уявлення про їхні зовнішні характеристики (кольори, форми, матеріали виготовлення, розміри) та те, як їх маскують у довкіллі.

СТИСЛИЙ ПОРАДНИК ДЛЯ БАТЬКІВ

МІННА БЕЗПЕКА:

ЩО ВАРТО ЗНАТИ ВАШІЙ ДИТИНІ
ТА ЯК ЇЙ ПРО ЦЕ РОЗПОВІСТИ

Близько 25% території України потенційно забруднено вибухонебезпечними предметами (далі – ВВП), що створює особливу небезпеку для молодших поколінь українців. Жодна дитина не має ризикувати, повертаючись додому зі школи, гуляючи в парку чи на дитячому майданчику. Доки територія країни забруднена ВВП, наш обов'язок – розповісти дітям про небезпеку, яку вони становлять, та пояснити, як залишатися в безпеці.

ВАЖЛИВО РОЗ'ЯСНИТИ ВСЬОГО ЧОТИРИ КОМПОНЕНТИ:

1
Вміння розпізнавати ВВП. Який вигляд вони мають та як їх можна помітити у довкіллі?

2
Місця.
Де саме можуть бути ВВП?
Як розпізнати небезпечну територію/ділянку?

3
Попереджувальні знаки.
Як позначаються небезпечні території, забруднені ВВП?

4
Алгоритм дій.
Які наші дії, якщо ми побачили ВВП?

1 ВМІННЯ РОЗПІЗНАВАТИ ВВП

Щоб дитина могла розпізнати ВВП, покажіть їй зображення найбільш поширених, що зустрічаються на території України (див. у вкладенні). Зверніть увагу на їхні зовнішні ознаки: форму, колір, матеріал, розмір.

КОЛІР

Зазвичай ВВП мають коричневий, сірий, зелений або чорний колір.

Це спеціально зроблено, щоб їх було складніше помітити, адже так вони зливаються з кущами, травою, ґрунтом. Часто ВВП присипають листям, землею або ж закопують частково чи повністю.

МАТЕРІАЛ

ВВП виготовляють із пластику, металу чи комбінують ці матеріали.

Якщо пристрій металевий, він буде виблискувати на сонці – це допоможе його помітити.

ФОРМА ТА РОЗМІР

Розміри ВВП можуть бути різними: від маленьких (розміром з долоню) до великих (як велика миска або банка). Форма також відрізняється залежно від їхнього призначення: всі ВВП небезпечні для

людини попри те, що деякі з них розроблені для ураження транспортних засобів.

Важливо пам'ятати, що міни не розміщують поодиночі.

Там, де є одна, можуть бути й інші. Поясніть дитині, що не тільки міни чи гранати, але й нерозірвані снаряди становлять серйозну небезпеку для їхнього життя. Близько 10-25% від усіх снарядів, які використовуються у бойових діях, не вибухають. Вони лишаються на землі чи інших поверхнях (на дахах, верхівках дерев і кущів), і будь-який рух чи коливання може спричинити їхню детонацію. Навіть роки у землі можуть не впливати на вибуховий механізм. ДСНС знаходили нерозірвані снаряди часів минулих війн, що були в робочому стані.

Наголосіть на тому, щоб діти завжди одразу повідомляли дорослим і телефонували 101, якщо помітять ВВП.

2 МІСЦЯ

Натрапити на ВВП можна у місцях, де велися бойові дії або були військові позиції, у покинутих будівлях і техніці, на дахах, у траві, кущах, під деревами.

НЕБЕЗПЕЧНІ МІСЦЯ:

Поля, дороги, стежки

Лісосмуги

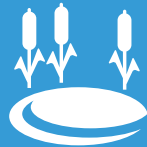
Зруйновані будівлі

Узбіччя

Зруйнована техніка

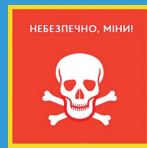
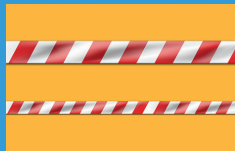
Водойми

Покинуті військові укріплення

3 ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗНАКИ

Забруднені ВВП території позначають офіційними попереджувальними знаками, маркувальними стрічками та саморобними позначками. Діти мають їх запам'ятати і триматися подалі від замінованих місць.

4 ЯК ДІЯТИ, ЯКЩО ПОБАЧИЛИ ВВП:

Не підходити!

Не чіпати!

Повідомити дорослих і 101!

Ділимося порадами від **ЮНІСЕФ, ДСНС** і **Світлани Ройз**, дитячої та сімейної психологині, про те, як правильно говорити з дітьми, щоб донести важливу інформацію про мінну безпеку та водночас не налякати їх.

Виберіть час, коли дитина не зайнята грою і не дивиться мультфільми.

Виберіть місце, де б вам усім було зручно й безпечно. Що складніша розмова чи тема, то впевненішою має бути наша поза, повільнішим темп викладу й більше уваги до реакцій, зміни пози, запитань дитини.

Скажіть, що зараз ви самі вивчаєте щось абсолютно нове й дуже важливе, і попросіть дитину допомогти вам запам'ятати цю інформацію.

Нагадайте, що зараз ми в безпеці, але нам важливо бути пильними та уважними, допомагати собі та іншим.

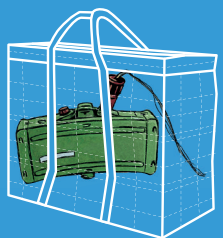
«Знаєш, які бувають небезпечні предмети?». Покажіть зображення ВВП з цього буклету й запитайте, чи

знає дитина, що це. Скажіть, що це міна чи снаряд. Спочатку краще показати ілюстрацію, а наступного разу вже можна показати реальне фото. Більше деталей про найпоширеніші види ВВП шукайте на сайті bezpeka.info.

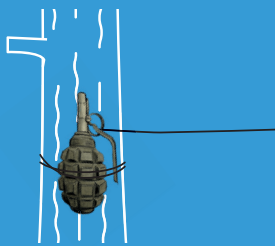
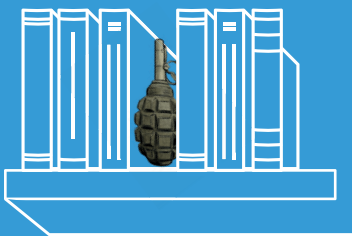
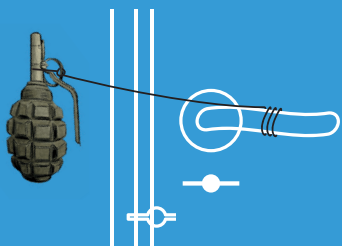
Запитайте у дитини, на що, на її думку, схожий цей предмет. Відповіді можуть бути дуже різними. Вислухайте всі варіанти, а потім додайте, що цей предмет дуже небезпечний. У ньому захований механізм, що вибухає від натискання на нього, коливання або руху. Якщо дитина намагається торкнутися зображення ВВП, скажіть одразу: «Звикаймо, що в жодному разі, навіть на картинці, ми його не торкаємося».

«Не чіпай!».

Залежно від віку дитини скористайтеся матеріалами, розміщеними на сайті bezpeka.info.

За QR-кодом доступні ілюстрації, що допоможуть вам під час розмови. Більше деталей шукайте на сайті bezpeka.info.

Спостерігайте за реакцією дитини. Якщо бачите, що її поза змінилася, м'язи напружилися, дитина зачала подих — запропонуйте їй обійняти. Скажіть: «Ми зараз у безпеці. І будемо в безпеці. Ми вивчаємо це, щоб наші прогулянки були веселими й безпечними». Можна сказати дитині: «Пам'ятаєш, під час карантину в нас були правила: носити маску, дотримуватися дистанції. А зараз, під час війни, та після деякий час будуть нові правила: бути уважними та пильними».

Поясніть дітям, що в тих місцях, де велися бойові дії, вибухонебезпечні предмети можуть бути прихованими в іграшках, побутових предметах (сумках, скринях, коробках),

книжках та інших речах, покинутих на вулиці. Наголосіть, що підіймати будь-що з землі, що вам не належить, категорично заборонено. **Навчіть одразу повідомляти дорослих та 101, якщо діти помітили підозрілий предмет.**

Під час перегляду спостерігайте за реакціями дитини, щоб упевнитися, що вона засвоїла інформацію, обговоріть побачене. Наголосіть, що мінна небезпека стосується не лише тих територій, де велися активні бойові дії або були військові позиції.

Поясніть, що небезпечними є як міни та гранати (на ґрунті чи закопані в нього, присипані землею, листям, травою),

Подивіться мультфільм разом. Перегляньте з дітьми молодшого віку мультики «Безпечні канікули» про пригоди хлопчика й kota Шкоди, мультсеріал про пса Патрона, а підліткам запропонуйте подивитися мультсеріал «Суперкоманда проти мін».

так і нерозірвані снаряди, що не спрацювали під час запалу та не розірвалися. Вони становлять смертельну загрозу для населення — будь-який рух чи коливання можуть спричинити їх вибух і завдати шкоди людям.

Тільки підготовлені фахівці можуть наближатися до ВНП,

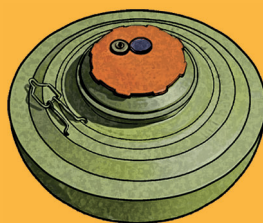
визначати їхній тип і знешкоджувати. Вони пройшли спеціальне навчання, мають спецодяг та обладнання. Процес перевірки ділянки на вибухонебезпечні предмети є доволі тривалим. Часто до нього залучають машини механізованого розмінування, роботизовані системи, дрони та спеціально навчених собак, які мають надчутливий нюх і можуть швидко знайти ВНП.

ЦІ ПИТАННЯ ДОПОМОЖУТЬ УПЕВНИТИСЯ, ЩО ДИТИНА ЗАСВОЇЛА ПОЧУТЕ ВІД ВАС І З МУЛЬТФІЛЬМІВ:

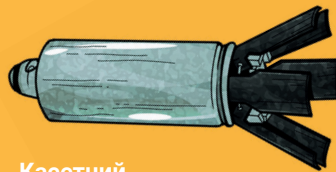
- 1** Які правила мінної безпеки запам'ятала дитина?
- 2** У яких місцях можна натрапити на вибухонебезпечний предмет?
- 3** Які знаки попереджають про мінну небезпеку?
- 4** Куди слід повідомити про вибухонебезпечний предмет?

МІНИ ТА ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

Запам'ятай їх, ніколи не торкайся та розкажи друзям

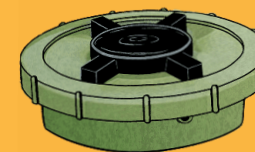
Протитанкова міна натискної дії

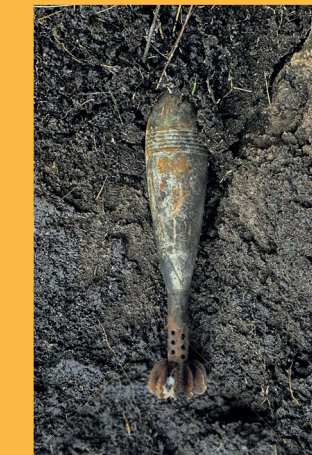
Касетний елемент снаряда

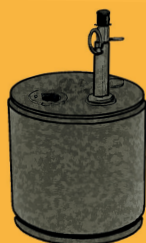
Противіхотна міна натискної дії «пелюстка»

Противіхотна фугасна міна натискної дії

Мінометна міна

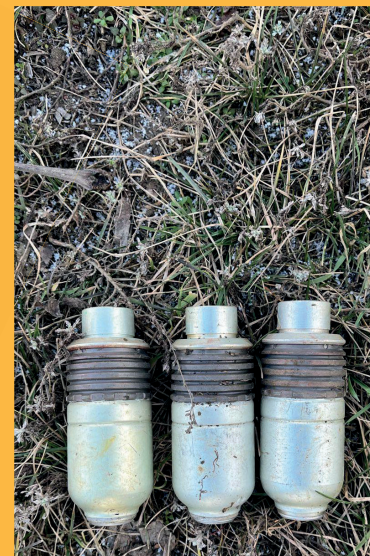
Противіхотна вистрибуваюча осколкова міна кругового ураження

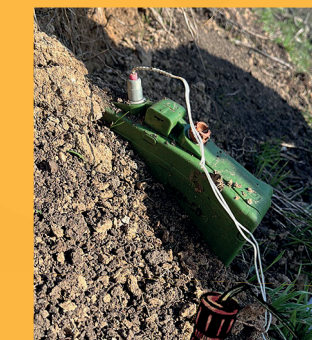
Ручна осколкова граната

Постріл осколковий гранатометний

Протитанковий постріл до РПГ

Противіхотна осколкова міна направленої дії

Разом із дитиною повторіть основні правила мінної безпеки за допомогою руханки. Станьте один навпроти одного та показуйте руками «бінокль» або «шукаю» (рука біля обличчя, а ви повертаєтеся в різні боки, наче щось шукаєте). Далі витягніть руку вперед — «не підходь». Потім руками зробіть «хрест» на словах «не чіпай» і прикладіть долоню до вуха на словах «телефонуй 101».

Щоб закріпити інформацію, використовуйте розмальовки, комікси, відео із сайту bezpeka.info.

ОСНОВНІ ПРАВИЛА

1

НЕ ПІДХОДЬ!

2

НЕ ЧІПАЙ!

3

Повідом
дорослих і

Ваші діти навчаються у школі? Порекомендуйте освітянам пройти курс «Як навчати дітей мінної безпеки» на сайті bezpeka.info, щоб вони допомагали формувати культуру безпеки.